

**Viisaasti vastuullinen -
Lapin ammattikorkeakoulun vastuullisuusviestinnän konsepti**

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Liiketalous

Syksy, 2021

Ulla Okkonen

Liiketalouden koulutusohjelma

Tekijä Ulla Okkonen

Työn nimi Viisaasti vastuullinen -

Lapin ammattikorkeakoulun vastuullisuusviestinnän konsepti

Ohjaaja Sari Lehtonen-Lammi

Tiivistelmä

Vuosi 2021

Tässä opinnäytetyössä täsmennetään ne viestinnän periaatteet ja linjaukset, joilla Lapin ammattikorkeakoulu tukee profiloitumistaan vastuullisena arktisena ammattikorkeakouluna.

Opinnäytetyössä pohditaan vastuullisuuden ja kestävän kehityksen käsitteitä, vastuullisuusviestinnän näkökulmia ja ulottuvuuksia sekä strategiaviestinnän ja vastuullisuusviestinnän sidonnaisuuksia. Taustaselvityksen pohjalta täsmennetään Lapin AMKin vastuullisuusviestinnän viitekehys, jonka muodostavat Lapin korkeakoulujen strategia ja strategiset valinnat, YK:n Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteet sekä ammattikorkeakoulujen yhteinen kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelma.

Opinnäytetyössä tehdyn selvityksen pohjalta syntyy Lapin AMKin vastuullisuusviestinnän konsepti, joka kokoaa Lapin AMKin vastuullisen toiminnan yksittäisistä teoista systemaattiseksi tavoitteelliseksi kokonaisuudeksi. Viestintäkonsepti täsmentää mitä halutaan viestiä ja kenelle, mitä asioita viestinnässä halutaan korostaa sekä käytettävät viestinnän keinot. Viestintäkonsepti muodostaa raamit, joita jokainen lapinamkilainen voi viestinnässään täydentää oman osaamisensa ja asiantuntemuksensa sisällöllä.

Lapin AMKin vastuullisen toiminnan kehittämisen ja kehittymisen myötä vastuullisuusviestinnän konsepti elää ja päivittyy tukien vastuullisen organisaation toimintaa, tavoitteita ja viestintää.

Avainsanat Vastuullisuus, strategiat, viestintä, konseptisuunnittelu

Sivut 21 sivua

This thesis specifies the principles and guidelines of communication by which Lapland University of Applied Sciences supports its profiling as a sustainable Arctic University of Applied Sciences.

In this thesis, the concepts of responsibility and sustainable development, the perspectives and dimensions of sustainability communication, as well as interests of strategy communication and sustainability communication are reviewed. On the basis of the background study, the framework for sustainability communication of the Lapland University of Applied Sciences, will be specified. The framework consists of the common strategy and strategic choices of the Lapland Universities, the UN Agenda 2030 Sustainable Development Goals together with the joint sustainable development and responsibility programme of Universities of Applied Sciences.

Based on the study carried out in the thesis, the concept of sustainability communication in Lapland AK will be created, which brings together the unconnected sustainability activities into a systematic goal-oriented entity. The communication concept specifies the key messages to be communicated and to whom, what themes are emphasized in the communication, as well as the means of communication used.

With the development and advance of the sustainability activities of Lapland UAS, the concept of sustainability communication is continuously evolved to support the operations, set targets and communication of a sustainable and responsible organization.

Keywords Communications, strategy, concept, sustainability

Pages 21 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Aiheen rajaus ja työn tavoitteet	2
1.2	Lapin ammattikorkeakoulu	3
2	Vastuullisuus ja vastuullisuusviestintä	4
2.1	Vastuullisuus ja kestävä kehitys.....	4
2.1.1	Käsitteitä	4
2.1.2	Agenda 2030	6
2.1.3	Ammattikorkeakoulujen kestävä kehityksen ja vastuullisuuden ohjelma.....	7
2.1.4	Vastuullisuus Lapin AMKissa	8
2.2	Vastuullisuusviestintä	10
3	Vastuullisuus strategiassa	13
3.1	LUC strategia 2030 - Vastuullinen arktinen korkeakouluyhteisö	13
3.2	Strategiset valinnat	14
4	Lapin ammattikorkeakoulun vastuullisuusviestinnän konsepti	15
4.1	Viestintäkonseptin tarkoitus ja tavoite.....	15
4.2	Suunnittelu.....	16
4.3	Toteutus	17
5	Johtopäätökset	19
	Lähteet.....	22

Kuvat

- Kuva 1   Agenda 2030, Kestävän kehityksen tavoitteet
- Kuva 2   Ammattikorkeakoulu yhteisöjen kädenjäljen kasvattamisen ja jalanjäljen pienentämisen osa-alueet
- Kuva 3   Lapin ammattikorkeakoulun laadunhallinta
- Kuva 4   Vastuullisuusviestinnän keskeiset ulottuvuudet
- Kuva 5   LUC strategia 2030
- Kuva 6   Strateginen valinta Globaali arktinen vastuu
- Kuva 7   Lapin AMKin vastuullisuusviestintäkonseptin viestihierarkia

Talulukot

- Taulukko 1   Formatiivinen ja funktionaalinen vastuullisuusviestintä

1 Johdanto

Suunnitelmallinen ja systemaattinen viestintä rakentaa profiilia ja brändiä. Tässä opinnäytetyössä täsmennetään ne viestinnän periaatteet ja linjaukset, joilla Lapin ammattikorkeakoulu (myöhemmin Lapin AMK) tukee profiloitumistaan vastuullisena arktisena ammattikorkeakouluna. Opinnäytetyön tulos on Lapin AMKin vastuullisuusviestinnän konsepti, joka kokoaa Lapin AMKin vastuullisen toiminnan yksittäisistä teoista systemaattiseksi tavoitteelliseksi kokonaisuudeksi.

Lapin AMKin ja Lapin yliopiston yhteisen strategian visio on olla Vastuullinen arktinen korkeakoulu yhteisö (LUC, n.d.). Lapin ammattikorkeakoulu ja Lapin yliopisto profiloituvat arktisen ja pohjoisen muutoksen tutkimukseen sekä arktiseen olosuhdeosaamiseen. Lapin korkeakoulut erottautuvat kansallisesti ja kansainvälisesti strategisilla valinnoillaan, joita ovat globaali arktinen vastuu, kestävä matkailu sekä tulevaisuuden palvelut ja etäisyyksien hallinta. (Lapin AMK, n.d.) Strategisten valintojen toimeenpanosuunnitelmat keskittyvät valittuihin osaamiskärkiin ja toimintaa viedään kohti tavoitteita osana koulutuksia sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (TKI).

Vastuullisuuden teemat ovat läsnä kaikkialla. Sitra nostaa ensimmäiseksi megatrendiksi ekologisen jälleenrakennuksen kiireellisyyden (Sitra, 2020). Globaalia kestävän kehityksen työtä ohjaa vuonna 2015 YK:n toimintaohjelma Agenda 2030 (United Nations, n.d.), jonka tavoitteisiin myös ammattikorkeakoulut ovat sitoutuneet. Lapin AMK on tunnistanut Agenda 2030 ohjelman kestävän kehityksen tavoitteista kuusi, joita se erityisesti vie eteenpäin toiminnassaan (Lapin AMK, 2021).

Vastuullisuuden kansallisia tavoitteita Suomessa ohjaa muun muassa Suomen hallituksen kestävyystiekartta, jonka vuoteen 2030 ulottuvissa tavoitteissa näkyvät globaalit haasteet ja Agenda 2030 tavoitteet. Kestävyystiekartan painottama osaamisen ja koulutustason nostaminen keskeisenä hyvinvointia lisäävänä tekijänä asettaa tavoitteita myös korkeakouluille. Lapin AMKin strategiset valinnat ja osaamiskärjet löytyvät myös hallituksen kestävyystiekartan painopisteistä. Esimerkiksi ekologisen kestävyuden tavoitetilaaan liittyvät uusiutuvan energian ratkaisut ja kiertotalous. Sosiaalisen kestävyuden tavoitteissa puolestaan mainitaan koulutuksen lisäksi palvelujen saatavuus ja tasalaatuisuus, mikä on Lapin pitkien etäisyyksien toimintaympäristössä keskeinen Lapin AMKin kehittämiskohde. (Valtioneuvosto, 2021) (Lapin AMK, n.d.)

Lapin AMKissa vastuullisuus on valittu keskeiseksi johtamisen periaatteeksi sekä läpileikkaavaksi teemaksi (R. Rissanen, 24.11.2021, haastattelu). Lapin AMKin vastuullisuustyö on organisoitunut tavoitteelliseksi toiminnaksi vuosien 2019 ja 2020 aikana. Lapin AMKin vastuullisuustyöryhmässä paneudutaan muun muassa ammattikorkeakoulun hiilijalanjäljen pienentämiseen liittyviin toimenpiteisiin sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja vastuullisuustyöhön osallistamiseen. Lapin AMKin ensimmäinen vastuullisuuden ja kestävän toiminnan raportti julkaistiin elokuussa 2021. (Lapin AMK, 2021)

Työskentelen Lapin yliopiston viestintä- ja markkinointipalveluiden tiimissä, joka vuoden 2021 alusta palvelee myös Lapin ammattikorkeakoulua. Vastuualueelleni kuuluu muun muassa Lapin AMKin vastuullisuusviestintä sekä strategiaviestintä, jotka ovat tiiviisti nivoutuneet toisiinsa. Viestintää, myös vastuullisuusviestintää, tekevät kaikki ammattikorkeakouluyhteisön jäsenet arjessaan. Yhteiset vastuullisuusviestinnän linjaukset ja työkalupakki (viestintäkonsepti) muodostavat raamit, joita jokainen lapinamkilainen voi viestinnässään täydentää oman osaamisensa ja asiantuntemuksensa sisällöllä. Vastuullisuusviestinnän konseptiin sisällytettävien avainviestien linjaaminen ja pääteemojen täsmentäminen tehdään yhdessä ammattikorkeakoulun johdon ja kehittämistyöstä vastaavien päälliköiden kanssa.

Vastuullisuus on kiinteä ja läpileikkaava osa kaikkea Lapin AMKin toimintaa, kuten muillakin ammattikorkeakouluilla. Erottautuminen ja profiloituminen ammattikorkeakoulukentässä vaatii viestinnän kirkastamista ja viestien täsmentämistä sekä aktiivisia, linjakkaita ja systemaattisia viestinnän tekoja johdolta, asiantuntijoilta ja meiltä viestinnän asiantuntijoilta.

1.1 Aiheen rajaus ja työn tavoitteet

Lapin AMKin toiminnasta viestitään aktiivisesti. Vastuullisuus ja kestävä kehitys pulpahtelevat yksittäisinä teemoina ja osaamiskärkinä verkkosivuilla, julkaisuissa, tapahtumissa, tiedotteissa ja sosiaalisen median viestinnässä. Vastuullisuudesta viestiminen on varsin hajanaista ja jakautuu epätasaisesti ammattikorkeakoulun toiminnan eri osa-alueille. Esimerkiksi yksittäinen hanke tai asiantuntijaryhmä voi olla näkyvästi esillä viestinnässä, kun taas jonkin koulutuksen vastuullisuusteemat jäävät katveeseen.

Lapin AMKin vastuullisuusviestinnän konseptissa linjatut periaatteet ja toimenpiteet ohjaavat organisaation johdon, viestintätiimin sekä asiantuntijoiden viestintää. Niiden pohjalta tehtävät teema- tai ohjelmakohtaiset viestintäsuunnitelmat muodostavat yhtenäisen, toisiaan tukevan kokonaisuuden ja mahdollistavat ehjän brändin ja toivotun profiilin vahvistumisen.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset

- Millainen on Lapin AMKin profiloitumista vastuullisen arktisena korkeakouluna tukeva vastuullisuusviestinnän konsepti?
  - Mitkä ovat Lapin AMKin vastuullisuutta ja kestäväää toimintaa tukevat pääviestit, kohderyhmät ja kanavat?
  - Millä viestinnän keinoilla profiloitumista tuetaan?

1.2 Lapin ammattikorkeakoulu

Lapin AMK on Euroopan unionin pohjoisin ammattikorkeakoulu, joka perustettiin vuonna 2014 Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun ja Rovaniemen ammattikorkeakoulun yhdistyessä. Lapin AMKin toimipisteet sijaitsevat Kemissä, Rovaniemellä ja Torniossa. Ammattikorkeakoulussa on noin 5700 opiskelijaa ja noin 400 työntekijää. Lapin AMKin liikevaihto oli 44,5 miljoonaa euroa vuonna 2020. Ammattikorkeakoulun talous on vahva ja se on tiukentuneesta rahoituksesta huolimatta tehnyt positiivisen taloudellisen tuloksen vuosittain perustamisestaan lähtien. (Lapin AMK, n.d.)

Lapin AMK ja Lapin yliopisto muodostavat yhdessä Lapin korkeakoulukonsernin (LUC). Lapin korkeakouluilla on yhteinen vuoteen 2030 ulottuva strategia, jonka mukaisesti ne profiloituvat arktisen ja pohjoisen muutoksen tutkimukseen sekä arktiseen olosuhdeosaamiseen. Toimintaa ohjaavat yhteiset strategiset valinnat sekä tunnistetut strategian mahdollistajat. Lapin korkeakoulujen yhteiset tuki- ja hallintopalvelut on tuottanut Lapin yliopisto vuoden 2021 alusta lähtien. (LUC, n.d.)

Lapin AMK profiloituu tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopainotteiseksi (TKI) ammattikorkeakouluksi. Kokoonsa nähden sen TKI-toiminnan volyyymi on kansallisesti merkittävä, vaihdellen ammattikorkeakoulujen vertailussa 3. ja 6. sijan välillä (Vipunen, 2021). Lapin AMKin

TKI-hankkeista yli 40 % toteuttaa jotain vastuullisuuden ja kestävän kehityksen teemaa (Lapin AMK, 2021, s 11).

2 Vastuullisuus ja vastuullisuusviestintä

Vastuullisuutta ei voi välttää, se on tässä ajassa kaikkialla: uutisissa, mainoksissa, ruokakaupassa ja arjen valinnoissa. Vastuullisuuden käsitys ja kokemus voi olla erilainen näkökulmasta riippuen.

Tässä luvussa avaan vastuullisuuden ja kestävän kehityksen käsitteitä sekä vastuullisuusviestinnän viitekehystä.

2.1 Vastuullisuus ja kestävä kehitys

Moni organisaatio on toiminut ja toimii vastuullisesti ilman, että sitä on varsinaisesti tunnustettu tai leimattu vastuulliseksi toiminnaksi. Toisaalta yksikään organisaatio ei ole täysin vastuuton tai sataprosenttisen vastuullinen. Vastuullisuus on jatkuvaa kehittämistä ja toiminnan parantamista. Tähän tarvitaan ymmärrystä siitä, mitä vastuullisuus on ja tunnistamista, mitä sillä omassa organisaatiossa tarkoitetaan (Kurittu, 2018, s. 13).

Yhteiskunnan toimijoihin kohdistuvat odotukset vastuullisuudesta kasvavat. Vastuullisuus on kilpailuetu organisaatiolle ja sitoutumista kasvattava tekijä niin asiakkaille, työntekijöille, työtä hakeville kuin sijoittajille. Ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vastuullisuuden painotukset vaihtelevat organisaation toiminta-alueesta riippuen. Myös julkisilta organisaatioilta edellytetään proaktiivista vastuullisuutta. (Marjamäki & Vuorio, 2021, s. 122-123).

Vastuullisuuden määrittely ja terminologia on moninainen. Aihetta on tutkittu ja siitä on kirjoitettu usein yritysten vastuullisen toiminnan näkökulmasta. Olen poiminut laajasta lähdemateriaalista sellaiset tulokulmat ja käsitelmäärittelyt, jotka mielestäni istuvat korkeakoulujen toimintaan.

2.1.1 Käsitteitä

Käsitteet vastuullisuus, yritysvastuu, vastuullinen yritys ja yhteiskuntavastuu (englanniksi muun muassa sustainability, corporate responsibility, code of conduct) viittaavat kaikki organisaation vastuulliseen toimintaan. (Atao, n.d). Vastuullinen yritys toimii mahdollisimman kestäväällä tavalla

ja sovittaa yhteen yrityksen ja sen sidosryhmien tavoitteet ja odotukset (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2019, s.4).

Tiivistettynä: ”Vastuullisuus on vastuun kantamista vaikutuksista, joita toiminnasta aiheutuu (Kurittu, 2019).”

Vastuullisuuden kanssa rinta rinnan tai ristiin puhutaan myös kestävästä kehityksestä (eng. sustainable development). Valtioneuvosto määrittelee kestavakehitys.fi-sivuillaan kestävä kehityksen toiminnaksi, joka kehittää ihmisten hyvinvointia vaarantamatta maapallon kantokykyä (Valtioneuvosto, n.d.).

Vastuullinen organisaatio ottaa huomioon toimintansa taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset vaikutukset. Elinkeinoelämän Keskusliitto (2021) on täsmentänyt PK-yritysten vastuullisuusbarometrin yhteydessä vastuullisuuden kokonaisuuden ja sen eri osa-alueet seuraavasti:

- Ympäristövastuun osa-alueeseen kuuluu vesien, ilman ja maaperän suojeleminen, ilmastonmuutoksen torjunta ja hillintä, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, luonnonvarojen tehokas käyttö, tuotteen elinkaaren aikaiset vaikutukset.
- Sosiaalinen vastuu sisältää ihmisoikeuksien kunnioittamisen, henkilöstön terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin, osaamisen kehittämisen, hyvät toimintatavat sidosryhmien kanssa, tuotevastuun ja kuluttajansuojan.
- Taloudellisen vastuun muodostavat kannattavuus ja kilpailukyky, omistajien tuotto-odotuksiin vastaaminen, yhteiskunnan taloudellisen hyvinvoinnin tuottaminen, taloudellinen vakaus pitkällä aikavälillä.

Toiminnan, tuotteen tai palvelun ekologisen vastuullisuuden mittarina käytetään usein hiilijalanjälkeä, jonka muodostaa ihmisen toiminnallaan aiheuttamat hiilidioksidipäästöt mittaushetkellä. Hiilikädenjälki puolestaan suuntaa tulevaisuuteen ja kertoo kehitettävien ratkaisujen myönteisistä ympäristövaikutuksista niiden käytön aikana. (Sjöstedt, 2018)

2.1.2 Agenda 2030

YK:n jäsenmaiden huippukokouksessaan vuonna 2015 allekirjoittama kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 ohjaa globaalia kestävän kehityksen työtä. Agenda 2030:n tavoitteena on ihmisten hyvinvoinnin ja ihmisoikeuksien sekä talouden ja yhteiskunnallisen vakauden turvaaminen kestävällä tavalla. Agenda 2030 koostuu 17 globaalista tavoitteesta (Sustainability Development Goal, SDG), joiden saavuttaminen edellyttää kaikkien toimijoiden sitoutumista ja osallistumista (Suomen YK-liitto, 2017).

Kuva 1: Agenda 2030, Kestävän kehityksen tavoitteet, YK-liitto (n.d.)

Myös Suomi on sitoutunut Agenda 2030 toimintaohjelman kestävän kehityksen tavoitteisiin. Kestävän kehityksen toimikunnan laatima tiekartta ohjaa Suomen suunnitelmaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimikunnan puheenjohtaja on pääministeri Sanna Marin. (Valtioneuvoston kanslia, n.d.). Tuore selvitys ”Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda 2030:sta - Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa” kokoaa Suomen tämänhetkisen tilanteen Agenda 2030 toimeenpanossa ja hallituksen tulevat toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi (Eduskunta, 2021).

Lapin AMK toteuttaa kaikkia YK:n kestävän kehityksen tavoitteita, mutta se on valinnut niistä kuusi, joita se erityisesti edistää koulutuksissaan ja TKI-toiminnassaan. SDG-tavoitteiden valinnassa on huomioitu Lapin AMKin profiili ja osaamiskärjet, Lapin korkeakoulujen yhteiset strategiset valinnat sekä ammattikorkeakoulujen yhteisen henkilökunnalle tehdyn kyselyn Lapin AMKin henkilöstön tulokset tärkeiksi koetuista kestävän kehityksen tavoitteista. (S. Jänkälä, 18.11.2021, haastattelu)

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, joita Lapin AMKin toiminnallaan edistää ovat

- tavoite 3: Terveyttä ja hyvinvointia
- tavoite 4: Hyvä koulutus
- tavoite 7: Edullista ja puhdasta energiaa
- tavoite 8: Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua
- tavoite 9: kestävä teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja
- tavoite 11: kestävät kaupungit ja yhteisöt.

2.1.3 Ammattikorkeakoulujen kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelma

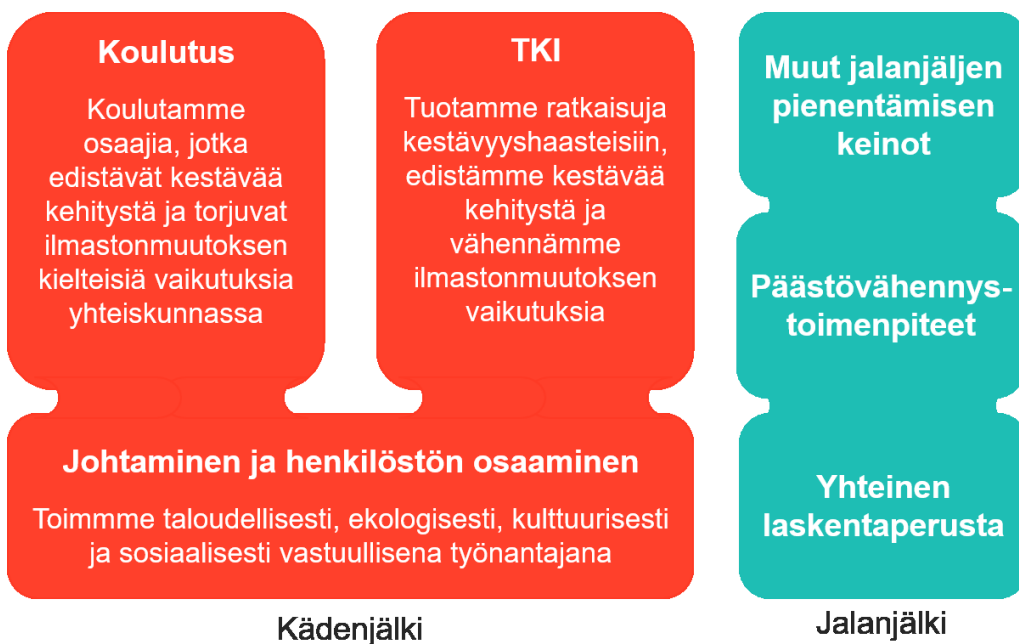
Kaikki Suomen ammattikorkeakoulut ovat sitoutuneet Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto ry Arenen yhteiseen kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelmaan, jonka lähtökohtana ovat Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteet (Arene, 2020, s. 3).

Organisaatioina ammattikorkeakoulut sitoutuvat taloudelliseen, ekologiseen ja sosiaaliseen vastuullisuuteen. Ammattikorkeakoulujen yhteinen kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelma sisältää myös ammattikorkeakoulujen tavoitteen hiilineutraaliuteen vuoteen 2030 mennessä. (Arene, 2020, s. 3-4)

Ammattikorkeakoulut lupaavat johtaa toimintaansa taloudellisesti ja ekologisesti sekä toimia kulttuurisesti ja sosiaalisesti vastuullisina työnantajina. Ammattikorkeakoulutusta kehitetään siten, että jokaisella valmistuneella opiskelijalla on kyky edistää kestävä kehitystä ja torjua ilmastonmuutoksen kielteisiä vaikutuksia yhteiskunnassa. Kestävyys ja vastuullisuus huomioidaan kaikessa TKI-toiminnassa ja sitä suunnataan tuottamaan ratkaisuja kestävyysaasteisiin, edistämään kestävä kehitystä ja vähentämään ilmastonmuutoksen vaikutuksia. (Arene, 2020, s. 4-5)

Ammattikorkeakoulujen yhteinen tavoite on niiden toiminnan hiilijalanjäljen pienentäminen ja toisaalta jatkuvasti kasvava hiilikädenjälki yhteiskunnan kehittämässä. Ammattikorkeakoulujen kädenjäljen muodostaa koulutuksen ja TKI-toiminnan tuottama osaaminen sekä korkeakoulujen vastuullinen toiminta yhteisönä. Jalanjälkeä puolestaan pienentävät hiilineutraaliutta tukevat toimenpiteet. (Arene, 2020, s. 5-6).

Kuva 2: Ammattikorkeakoulu yhteisöjen kädenjäljen kasvattamisen ja jalanjäljen pienentämisen osa-alueet (Arene, 2020, s. 5)

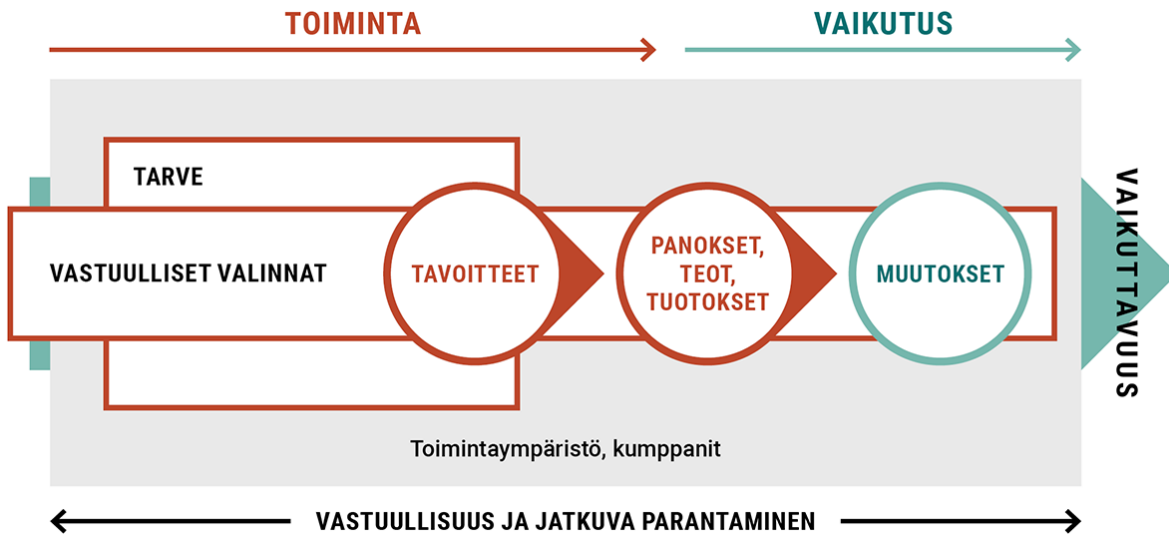

2.1.4 Vastuullisuus Lapin AMKissa

Lapin AMKissa vastuullisuus on tunnistettu arvo ja toimintatapa, organisoitunut, johdon valitsema ja johtamisen periaate (R. Rissanen, 24.11.2021, haastattelu). Lapin AMKissa vastuullisuus on määritelty tavaksi toimia päivittäisessä arjessa. Laadunhallinta rakentuu yhteisesti sovituille toimintatavoille ja toiminnan tavoitteille. Vastuullisuus tarkoittaa päivittäisiä valintoja: ”sovimme, miten asiat teemme ja sitten teemme sovitulla tavalla”. (Lapin ammattikorkeakoulu, 2021). Haluamme olla viisaasti vastullinen Lapin AMK (S. Jänkälä, 18.11.2021, haastattelu).

Kuva 3 havainnollistaa Lapin AMKin toiminnan vaikuttavuutta ja sen syntymistä vastuullisten valintojen, strategisten tavoitteiden sekä niiden toteuttamiseen tähtäävien tekojen ja käytettyjen panosten tuloksena.

Kuva 3: Lapin ammattikorkeakoulun laadunhallinta (Lapin AMK, 2021, s. 7)

T-median Maine&Luottamus -tutkimuksessa Lapin AMKin maineen osa-alueista parhaimmaksi arvioitiin vastuullisuus (toimii oikein ja vastuullisesti – huomioi yhteiskunnan ja ympäristön). Lapin AMKin maine oli tässä selkeästi parempi verrattuna ammattikorkeakoulujen tuloksiin keskimäärin. (Lapin AMK, 2021)

Lapin AMKin vastuullisuutta koordinoiva johtaja Sinikka Jänkälä kertoo, että Lapin AMKin koulutusten opetussuunnitelmissa ja niiden toteutussuunnitelmissa on huomioitu kestävä kehitys ja vastuullisuus vuodesta 2017 alkaen. Tekniikan alan koulutuksissa painottuu erityisesti bio- ja kiertotalouden osaaminen. Luontolähtöiset menetelmät puolestaan ovat mukana sosiaalialan sekä liikuntalan opinnoissa ja vastuullisen matkailun teemat restonomiopinnoissa. Sosiaalinen vastuu ja eettiset toimintaperiaatteet ovat sisäänrakennettuina sosiaali- ja terveysalan koulutuksissa. (S. Jänkälä, haastattelu, 18.11.2021)

Lapin AMKin ensimmäinen vastuullisuusraportti on julkaistu syksyllä 2021. Jatkossa kahdesti vuodessa julkaistavassa raportissa seurataan ammattikorkeakoulun vastuullisuustyön vuosittaisen toimintasuunnitelman etenemistä ja konkreettisia tuloksia. (Lapin AMK, 2021)

Vastuullisuusraportin rakenne noudattelee kuvan 2 mukaisesti ammattikorkeakoulujen yhteisen kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelman teemoja.

Elokuussa 2021 järjestetyssä Lapin AMKin henkilöstöpäivässä (Lapin AMKin intranet uutinen 27.8.2021) oli teemana sosiaalinen vastuullisuus työyhteisössä. Päivän aikana pohdittiin alustusten

ja paneelikeskustelun lomassa, mitä vastuullisuus merkitsee kullekin työntekijälle henkilökohtaisesti, miten sosiaalinen vastuullisuus näkyy työyhteisössä ja millaisilla toimilla sitä voitaisiin edelleen vahvistaa.

2.2 Vastuullisuusviestintä

Organisaation toiminta ja viestintä herättävät mielikuvia sen vastuullisuudesta, vaikka se ei tekisikään varsinaista vastuullisuusviestintää tai -raportointia. (Olkkonen, 2021)

Marjamäki ja Vuorio (2021) tunnistavat vastuullisuusviestinnän johtamisen kolme näkökulmaa.

- Organisaation toiminta on vastuullista ja sitä kehitetään edelleen vastuullisemmaksi. Ympäristövastuun, sosiaalisen vastuun ja taloudellisen vastuun painotus vaihtelee organisaation ydintoiminnasta riippuen.
- Vastuullisesta toiminnasta viestitään. Tästä käytetään yleensä käsitettä vastuullisuusviestintä.
- Viestintää tehdään vastuullisesti.

Myös strategiaviestintä voi olla vastuullisuusviestintää, kun strategia ja siitä viestiminen sisältävät vastuullisuuden teemoja (Penttilä & Eräranta, 2021, s.15).

Vastuullisuusviestinnän tutkimuksessa on tunnistettu kaksi lähestymistapaa: formatiivinen ja funktionaalinen. Yksinkertaistettuna formatiivinen lähestymistapa katsoo vastuullisuusviestintää tiedon siirtämisenä. Funktionaalinen lähestymistapa sen sijaan painottaa viestinnän tehtävää vastuullisuuden ymmärrettävyydessä. Vastuullisuusviestintä nähdään merkityksen luomisena. (Penttilä & Eräranta, 2021, s. 16-21). Taulukko 1 selventää formatiivisen ja funktionaalisen lähestymistavan eroja.

Taulukko 2: Formatiivinen ja funktionaalinen vastuullisuusviestintä (Penttilä & Eräranta, 2021, s. 21)

	Tiedonvälitystä korostava tapa ymmärtää vastuullisuusviestintää	Merkitysten luontia korostava tapa ymmärtää vastuullisuusviestintää
Viestintä	Tiedonvälitystä organisaation vastuullisuudesta	Vastuullisuutta koskevien merkitysten luomista ja neuvottelua
Organisaatio	Selväraja jainen säiliö, joka viestii yhdellä äänellä	Moniäänisen vuorovaikutuksen tulos
Sidosryhmät	Informoinnin kohteita (koskien organisaation vastuukysymyksiä)	Kumppaneita vuorovaikutuksessa (liittyen organisaation vastuukysymysten suunnitteluun, toimeenpanoon ja raportointiin)
Keskeinen toimijuus	Vastuullisuudesta vastaavat viestijät	Organisaatiota ja sidosryhmiä edustavat henkilöt mutta myös prosessit ja tekstit, joihin perustuen vastuullisuusviestintää tehdään
Ajallisuus	Viestintä kertoo aiemmasta vastuullisuustoiminnasta	Viestintä merkityksellistää aiempia vastuullisuustekoja, organisoii tulevaa toimintaa ja uusintaa vastuullisuuskäsityksiä

Ammattikorkeakoulujen tehtävä on antaa työelämän tarpeisiin vastaavaa koulutusta sekä tehdä työelämää ja aluetta kehittävää soveltavaa tutkimusta (Finlex, 2014). Niiden viestintä on luonteeltaan monitahoista, monialaista ja moniäänistä. Myös ammattikorkeakoulujen vastuullisuusviestintä on näin ollen funktionaalista eli merkityksiä luovaa.

Penttilä & Eräranta (2021) määrittelevät seuraavat neljä vastuullisuusviestinnän periaatetta

1. Vastuullisuusviestinnän organisaation vastuita määritellään suhteessa yhteiskuntaan ja sidosryhmiin.
2. Kaikkiin viestintätilanteisiin voi liittyä vastuullisuuden näkökulma tai arvottaminen.
3. Vastuullisuusviestintä on sekä ennakoivaa että raportoivaa ja samalla muokkaa vastuullisuuden käsityksiä.

4. Vastuullisuusviestintä muodostuu yhteydessä organisaation viestintäkäytäntöihin (strategiaprosessi, raportointi, sisäiset säännöt) ja ne voivat vaikuttaa vastuullisuudesta viestimiseen.

Erilaisten vastuullisuusviestinnän käytäntöjen kautta organisaatio käy vuorovaikutusta yhteiskunnan ja sidosryhmien kanssa ja asemoi omaa vastuullisuuttaan suhteessa toimintaympäristöönsä (Penttilä & Eräranta, 2021, s. 23).

Kuva 4: Vastuullisuusviestinnän keskeiset ulottuvuudet (Penttilä & Eräranta, 2021, s. 24)

Vastuullisuusviestintä ei voi olla vain lupauksia ja suunnitelmia. Organisaation vastuullisten tekojen täytyy todentaa ja tukea viestintää (Frig & Uusitalo, 2021, s. 36). Vastuullisuusviestintä on siis organisaation vastuullisesta toiminnasta viestimistä, sen ymmärrettäväksi tekemistä sekä merkityksellisyyden ja mielikuvien luomista.

Vastuullisuusviestintää tekevät kaikki organisaation edustajat kertoessaan yrityksen toiminnasta virallisesti tai epävirallisesti (Onkila ym., 2021, s. 117). Vahvimillaan asiantuntijaorganisaation

viestintä on, kun sen johto, asiantuntijat ja viestinnän ammattilaiset toimivat yhtenäisenä ryhmänä (Poutanen & Laaksonen, 2020, s. 90).

Vastuullisuuden ollessa strategian kokoava ja läpileikkaava teema, limittyvät myös strategiaviestintä ja vastuullisuusviestintä. Strategiaviestinnän tavoitteena on organisaation toiminta-ajatuksen edistäminen sekä yhteistyö ja vuorovaikutus eri sidosryhmien kanssa. Toisaalta vastuullisuuteen ja kestäväen kehityksen teemoihin liittyvää tutkimusta tekevillä ja tutkimustietoa tuottavilla organisaatioilla, kuten ammattikorkeakouluilla tai yliopistoilla, on myös yhteiskunnallinen viestinnällinen missio. (Poutanen & Laaksonen, 2020, s. 81-82)

3 Vastuullisuus strategiassa

Strategia-sanana historia on kreikan kielessä, yhdistäen armeijaa (stratós) ja johtamista (ágo) tarkoittavat sanat. Armeijaa johtamaan nimitettyä henkilöä puolestaan kutsuttiin strategistiksi. (Rothauer, 2018, s. 21)

Yritysten ja liiketoiminnan strategiasta on tehty valtava määrä tutkimuksia ja niissä on syntynyt erilaisia määritelmiä. Yhteistä näissä on tulevaisuuden tavoitteiden täsmentäminen.

Mitronen ja Raikaslehto (2019) määrittelevät strategian valinnoiksi, joiden avulla pyritään saavuttamaan kilpailuetua ja organisaation asettamat päämäärät omistajien tahdon mukaisesti. Visiolause puolestaan kertoo organisaation pitkän tähtäimen tavoitetilan: millainen organisaatio haluaa olla esimerkiksi 10 vuoden kuluttua (Laser, 2021).

3.1 LUC strategia 2030 - Vastuullinen arktinen korkeakouluyhteisö

Vastuullisuus on Lapin korkeakoulujen strategian ja strategisten valintojen läpileikkaava teema. Lapin AMKin ja Lapin yliopiston yhteisen vuoteen 2030 ulottuvan LUC strategian mukaan korkeakoulut profiloituvat arktisen ja pohjoisen muutoksen tutkimukseen sekä arktiseen olosuhdeosaamiseen. LUC visio vuoteen 2030 on olla vastuullinen arktinen korkeakouluyhteisö. (LUC, n.d.).

”Lapin korkeakouluyhteisö toimii ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla jatkuvassa vuorovaikutuksessa sidosryhmien ja kumppaneiden kanssa.” (Lapin AMK, n.d.)

3.2 Strategiset valinnat

Lapin AMKin ja Lapin yliopiston profiilin muodostavat yhteiset strategiset valinnat: globaali arktinen vastuu, kestävä matkailu sekä tulevaisuuden palvelut ja etäisyyksien hallinta.

Kuva 5: LUC strategia 2030 (Lapin AMK, n.d.)

Lapin AMKin TKI-toiminnan kehittämispäälliköt Ville Rauhala ja Raimo Pyyny kertoivat tarkemmin strategisten valintojen tavoitteista (haastattelu 9.11.2021). Globaali arktinen vastuu -strategisen valinnan Lapin korkeakoulujen yhteisenä tavoitteena on arktisen ympäristön sosiaalisten, tuotannollisteknologisten ja ekologisten muutosten tunnistaminen ja hallinta sekä ratkaisut kestävä kehityksen varmistamiseksi. Kestävä matkailun strategisen valinnan tavoitteena on arktisen matkailun ekologisten, yhteisöllisten ja taloudellisten vaikutusten tunnistaminen, ennakointi ja hallinta sekä ratkaisut vastuullisen toiminnan tukemiseksi. Tulevaisuuden palvelut ja etäisyyksien hallinta -strateginen valinta pyrkii tunnistamaan tulevaisuuden palvelutarpeet. Tavoitteina on näiden palveluratkaisujen muotoilu ja kehittäminen niin, että palveluiden saatavuus, tasa-arvoinen koulutus ja hyvinvointi toteutuvat harvaan asutuilla alueilla.

Lapin AMK on määritellyt kullekin strategiselle valinnalle keskeiset osaamiskärjet sekä täsmentänyt, mihin kuudesta kestävä kehityksen tavoitteesta kukin strateginen valinta vastaa.

Kaikkien kolmen strategisen valinnan yhtenä peruskivenä on vastuullisuus ja kestävä kehitys. Kuvassa 6 nämä on esitetty infograafin muodossa, esimerkkinä Globaali arktinen vastuu.

Kuva 6: Strateginen valinta Globaali arktinen vastuu (Lapin AMK, n.d.)

4 Lapin ammattikorkeakoulun vastuullisuusviestinnän konsepti

Lapin AMKin vastuullisuusviestinnän viitekehyksen muodostavat globaalit tavoitteet (Agenda 2030), kansallinen Arenan kestävä kehityksen ja vastuullisuuden ohjelma, Lapin AMKin ja Lapin yliopiston yhteisen strategian visio sekä Lapin AMKin strategiset valinnat.

Lapin AMKin profiilin vahvistuminen vastuullisena arktisena korkeakouluna tarvitsee vastuullisen toiminnan osa-alueiden tuomista yhteen. Lapin AMKin vastuullisuusviestinnän konsepti sitoo nämä vastuullisuuden erilaiset teemat ja kontekstit sekä viestintää tekevien tahojen yksittäiset viestintätoimet systemaattiseksi kokonaisuudeksi.

4.1 Viestintäkonseptin tarkoitus ja tavoite

Viestintäkonseptissa määritellään viestinnän linjaukset, joiden avulla syntyy toimiva kokonaisuus. Se sitoo laajat strategiset linjat ja teemat sekä pienemmät teot yhteen. Viestintäkonsepti

täsmentää, mitä halutaan viestiä ja kenelle, mitä asioita viestinnässä halutaan korostaa sekä käytettävät viestinnän keinot.

4.2 Suunnittelu

Lapin AMKin vastuullisuusviestinnän avainviestit (mitä) on määritelty strategiaan sekä kansallisiin ja kansainvälisiin tavoitteisiin perustuen. Vastuullisuusviestinnän konseptia varten pitää määritellä viestinnän kohderyhmät (kenelle) sekä täsmentää keinot ja kanavat (miten). Lapin AMKin vastuullisuusviestinnän konsepti painottuu erityisesti keinojen ja kanavien osalta ulkoiseen sidosryhmäviestintään. Vastuullisuuden teemat ja pääviestit ohjaavat myös korkeakouluyhteisön sisäistä viestintää. Kokonaisuus on laaja ja sen kiteyttäminen viestintäkonseptiksi on vaatinut ja vaatii keskusteluja, pohdintaa ja työstämistä eri näkökulmista.

Vastuullisuusviestinnän konseptia varten tehtiin useita teemahaastatteluja. Pääviestien terävöittämiseksi sekä kohderyhmien täsmentämiseksi haastateltiin Lapin ammattikorkeakoulun rehtori-toimitusjohtaja Riitta Rissasta sekä vastuullisuusyötä koordinoivaa johtajaa Sinikka Jänkälää. Strategisten valintojen sekä valittujen kuuden kestävän kehityksen tavoitteen (SDG) osalta haastateltiin TKI-toiminnan kehittämispäälliköitä Ville Rauhalaa ja Raimo Pyynyä. Visuaalisen ilmeen linjauksista ja sosiaalisen median asiatunnisteista keskusteltiin Lapin AMKin viestintä- ja markkinointitiimin viestinnän asiantuntijoiden kanssa.

Teemahaastattelu etenee täsmällisten yksityiskohtaisten kysymysten sijaan tutkimuksen kannalta keskeisten teemojen mukaisesti. Teemahaastattelu huomioi haastateltavien erilaiset tulkinnat käsiteltävästä aiheesta. Annettu aihepiiri on kaikille haastatelluille sama, vaikka kysymykset tai niiden muoto voivat vaihdella haastatellusta riippuen. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, s. 48)

Teemahaastattelujen aiheiden ja keskustelua ohjaavien kysymysten taustamateriaalina käytettiin myös Lapin AMKin ja Lapin yliopiston yhteisen strategian valmisteluvaiheen strategiatyöryhmän muistioita (2019), ammattikorkeakoulun johtoryhmän muistioita (2019-2021) sekä Lapin AMKin vastuullisuusyöryhmän muistioita (2019-2021).

4.3 Toteutus

Lapin AMKin vastuullisuusviestinnän konsepti rakentuu seuraavista osa-alueista:

- vastuullisuusviestinnän tavoitteet ja pääviestit
- vastuullisuusviestinnän kohderyhmät
- keskeiset viestintäkanavat ja -keinot
- vastuullisuusviestinnän visuaalinen ilme ja aihetunnisteet
- taustamateriaalit

Vastuullisuusviestinnän tavoitteena on vahvistaa Lapin AMKin profiilia vastuullisena arktisena korkeakoulu yhteisönä. Vastuullisuusviestinnän taustaksi täsmennetään, mitä vastuullisuus Lapin AMKissa tarkoittaa. Vastuullisuusviestinnän avainviestit kiteytyvät Lapin AMKin strategian vision, strategisten valintojen, strategian mahdollistajien sekä valittujen kuuden SDG-tavoitteen ja niihin linkitettyjen osaamiskärkien pohjalta.

Kuva 7. Lapin AMKin vastuullisuusviestintäkonseptin viestihierarkia

Kestävyys ja vastuullisuus huomioidaan kaikessa Lapin AMKin hanketoiminnassa. Lapin ammattikorkeakoulussa on käynnissä tällä hetkellä noin 170 kehittämishanketta. Jokaiselle TKI-hankkeelle määritellään ja kirjataan Repotronic-hankehallintajärjestelmässä vähintään yksi SDG-tavoite, joita se toteuttaa. Hankehallintajärjestelmä mahdollistaa myös hankkeiden lajittelun

SDG-tavoitteittain. Suositeltavaa on, että hankkeen kuvailutiedoissa myös avataan, miten ko. hanke valittuja tavoitteita toteuttaa.

Vastuullisuusviestinnän kohderyhmät on tunnistettu ja määritelty osa-alueittain (TKI-toiminta, koulutus, johtaminen ja korkeakoulu yhteisön toiminta. Ensimmäisessä vaiheessa vastuullisuusviestintä painottuu ulkoisiin sidosryhmiin.

Lapin AMKin strategian toimeenpano on käynnistynyt vuoden 2021 alussa. Vastuullisuuden teemat ja pääviestit on määritelty kolmen strategisen valinnan osalta, mutta strategian mahdollistajien tarkastelu vastuullisuuden näkökulmasta on vielä kesken. Lapin AMKin TKI-toiminnan vastuullisuuteen liittyvän erityisosaamisen tunnistamista on vauhdittanut rahoittajien ja rahoitusohjelmien vaatimukset, joiden mukaan kaikkien hankkeiden tulee edistää vastuullisuuden teemoja. Valitun kuuden SDG:n ja niihin liittyvien osaamiskärkien määrittely on vielä viimeistelyvaiheessa. Vastuullisuuden sanoittaminen ja osaamiskärkien tunnistaminen on ollut yksinkertaisempaa ympäristövastuun teemoissa. Sosiaalisen ja taloudellisen vastuun teemat vaativat perusteellisempaa pohdintaa. Määrittelytyö ja siihen pohjautuvat vastuullisuusviestinnän konseptin avainviestit on tavoitteena saada valmiiksi alkuvuonna 2022.

Parhaillaan on käynnissä Lapin AMKin brändin päivitystyö, jonka yhteydessä täsmennetään brändi-ilmeen eri osa-alueet, kuten äänensävy, visuaalinen ilme sekä tavoiteltu mielikuva eri kohderyhmissä. Brändityö pohjautuu strategiaan ja tuo konkreettisia työkaluja myös vastuullisuusviestinnän konseptiin.

Vastuullisuusviestinnälle ei suunnitella tai oteta käyttöön erillistä visuaalista ilmettä, vaan sen tulee noudattaa Lapin AMKin brändi-ilmettä, graafista ohjeistusta ja visuaalisia valintoja. Vastuullisuusraporttia varten on suunniteltu taittopohja, jonka graafisia elementtejä voidaan sovitusti hyödyntää visualisoinnissa.

Sosiaalisen median asiatunnisteina käytetään #viisaastivastuullinen, #responsiblysustainable, Lapin AMKin asiatunnistetta #pohjoistatekoa sekä ammattikorkeakoulujen yhteistä vastuullisuuden asiatunnistetta #kestävästiAMK.

Alkuvuodesta 2022 valmistuva vastuullisuusviestinnän konsepti kootaan tiiviiksi ohjedokumentiksi ja sen sisältö avataan myös intranetsivuiksi. Konseptiin linkitetään taustamateriaaliksi Lapin AMKin

intranetista löytyvät strategian toimeenpanosuunnitelmat sekä osaamisryhmien osaamispyramidit.

5 Johtopäätökset

Vastuullisuuden ja kestäväen kehityksen teemat ovat läsnä kaikkialla. Maailma muuttuu nopeasti ja ratkaisuja on löydyttävä ripeästi, jotta globaalit ja kansalliset, erityisesti ilmastonmuutokseen liittyvät haasteet voidaan ratkaista ajoissa. Vastuullisuus koskettaa jokaista organisaatiota yhteiskunnassa ja meitä kaikkia yksilöinä. Odotukset ja vaatimukset vastuulliseen toimintaan ja myös vastuullisuusviestintään tulevat sekä organisaation sisältä yhteisön jäseniltä, että ulkoa toimintaympäristöstä ja sidosryhmiltä.

Tutustuminen vastuullisuusviestinnän tutkimuksiin ja kirjallisuuteen, johdon haastattelut sekä asiantuntijoiden kanssa käydyt keskustelut olivat innostavia ja mukaansatempaavia. Syventyminen aiheeseen vahvisti ymmärrystäni siitä, että organisaation on tärkeä pohtia, mitä vastuullisuus juuri kyseisessä organisaatiossa ja sen toiminnassa tarkoittaa.

Vastuullisuus on laaja ja monitahoinen kokonaisuus ja se on haastavaa kuvata napakasti myös Lapin AMKin toiminnassa. Viestimistä vaikeuttaa vastuullisuuden sirpaleisuus ja sen monta näkökulmaa. Viestijälle syntyy helposti tunne, että jotain tärkeää on unohtunut kertoa. Tämän vuoksi on ollut tärkeä määritellä, mitä vastuullisuus Lapin AMKissa tarkoittaa.

Vastuullisuusviestinnän näkökulmasta on puolestaan tärkeä määritellä, mitä, miten ja kenelle vastuullisesta toiminnasta viestitään. Systemaattinen ja linjakas viestintä tukee profiloitumista vastuullisena arktisena korkeakoulu yhteisönä.

Lapin AMKissa vastuullisuus on tunnistettu arvo ja toimintatapa, sekä organisoitunut johtamisen periaate. Ammattikorkeakoulun vastuullisuustyö on kuitenkin vasta alkutaipaleella. Lapin AMKin vastuullista toimintaa ja siitä viestimistä voidaan tarkastella kehittyvän ja oppivan organisaation etenemisen portaina.

Ensimmäisenä vastuullisuustyön portaana ja vastuullisuusviestinnän perustana on strategiatyössä tehty määrittelyt ja valinnat. Vastuullisuus on Lapin korkeakoulujen yhteisten strategisten valintojen ja mahdollistajien läpileikkaava teema ja näkyy vahvasti Lapin AMKin osaamiskärjissä.

Toisena portaana on ammattikorkeakoulun vastuullisuuden viitekehyksen täsmäntäminen. Vastuullisuustyöryhmän johdolla on pohdittu YK:n Agenda 2030 tavoitteita ja tunnistettu, mitkä niistä ovat Lapin ammattikorkeakoulun toiminnassa erityisen merkityksellisiä. Lapin AMKin asiantuntijat ovat osallistuneet ammattikorkeakoulujen yhteisenin kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelman valmisteluun ja jatkavat työtä Arenen temaattisissa työryhmissä. Ammattikorkeakoulut ovat määritelleet yhteisen hiilijalanjäljen laskentatavat ja tuottaneet ensimmäiset hiilijalanjälkiraporttinsa. Myös Lapin AMKin vastuullisuusviestintä on käynnistynyt osana strategiaviestintää ja viitekehyksen määrittelyä.

Kolmannella portaalla edellä kuvattu pohjatyö tehtiin näkyväksi ensimmäisessä elokuussa 2021 julkaistussa Lapin AMKin vastuullisuusraportissa, jonka muotoa määrittelee ammattikorkeakoulujen kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelma. Seuraavaan alkuvuodesta 2022 julkaistavaan vastuullisuusraporttiin pyritään tunnistamaan keskeiset vastuullisuuden tavoitteet osa-alueittain (koulutus, TKI-toiminta sekä johtaminen ja korkeakouluyhteisön toiminta) ja niiden seurantaan soveltuvat mittarit.

Tämän opinnäytetyön toiminnallisena tuloksena syntyy vastuullisuusviestinnän konsepti linjaamaan pääviestit, keskeiset kohderyhmät ja viestinnän keinot sekä kanavat. Viestintäkonsepti painottuu ensimmäisessä vaiheessa ulkoiseen viestintään ja sidosryhmäviestintään. Keskustelut rehtorin, vastuullisuustyötä koordinoivan johtajan, johtoryhmän, viestintäkollegojen sekä kehittämistä koordinoivien ja operatiivisesta toiminnasta vastaavien päälliköiden kanssa osoittavat, että vastuullisuusviestinnän konsepti on tarpeen asiantuntijaorganisaatiossa, jonka viestintä on moniäänistä ja monikanavaista. Konseptiin sisällytettävien pääteemojen linjaamiseen ja avainviestien terävöittämiseen osallistuvat ammattikorkeakoulun johtoryhmä ja kehittämistyöstä vastaavat päälliköt. Konsepti valmistuu alkuvuodesta 2022 viestien täsmennyttyä.

Neljännelle portaalle siirryttäessä vastuullisen toimintatavan kehittämistä jatketaan määrittelemällä, mitä vastuullinen johtaminen Lapin AMKissa tarkoittaa. Lapin ammattikorkeakoulun rehtori ja toimitusjohtaja Riitta Rissanen mainitsi sen sisältävän muun muassa hyvän hallintotavan noudattamisen, korkeakouluyhteisön monimuotoisuuden ja diversiteetin, avoimen ja vuorovaikutteisen viestintäkulttuurin edelleen kehittämisen, läpinäkyvän

päätöksenteon ja henkilöstön osallistamisen päätöksentekoon, sekä työnantajamielikuvan edelleen vahvistamisen.

Vastuullisuuden portaiden kiipeäminen jatkuu toiminnan ja toimintaympäristön kehittyessä sekä odotusten ja tavoitteiden muuttuessa. Kansalliset korkeakoulukentän linjaukset tai kansainväliset rahoitusohjelmien painotukset saattavat nostaa uusia kohderyhmiä ja viestinnän painotuksia. Kilpailu osaajista erityisesti Pohjois-Suomessa kiristyy entisestään, jolloin vastuullisen työnantajan maine vetovoimatekijänä korostuu.

Strategian toimeenpanon edetessä sekä koulutusta ja korkeakouluyhteisön toimintaa kehitettäessä vastuullisuus tulee näkymään entistä vahvemmin Lapin AMKin brändissä ja profiilissa. Strategiaviestintä ja vastuullisuusviestintä limittyvät tiiviisti yhteen. Viisaasti vastuullinen Lapin AMK haluaa olla visionsa mukaisesti tunnettu vastuullisena arktisena korkeakouluhteisönä.

Lapin AMKin vastuullisen toiminnan kehittämisen ja kehittymisen myötä vastuullisuusviestinnän konsepti elää ja päivittyy ajassa tukien vastuullisen organisaation toimintaa, tavoitteita ja viestintää.

Lähteet

Arene. (2020). *Kestävä, vastuullinen ja hiilineutraali ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulujen kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelma.*

<https://www.arene.fi/julkaisut/raportit/kestava-vastuullinen-ja-hiilineutraali-ammattikorkeakoulu-ammattikorkeakoulujen-kestavan-kehityksen-ja-vastuullisuuden-ohjelma/>

Atao Oy. (n.d.). *Vastuullisuustietoa yrityksille. Ajatuksia vastuullisuuden raportoinnista.* Haettu 15.11.2021 osoitteesta www.vastuullisuusraportti.fi

Elinkeinoelämän Keskusliitto (2019). *Vastuullisuuden suunnannäyttäjät.* https://ek.fi/wp-content/uploads/EK_Vastuullisuusjulkaisu_final_net_11.9.2019.pdf

Elinkeinoelämän Keskusliitto. (25.11.2021). *Pk-sektorin vastuullisuusbarometri: Henkilöstö on pk-työnantajien tärkein vastuullisuuden osa-alue* (Tiedote).

<https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/pk-sektorin-vastuullisuusbarometri-henkilosto-on-pk-tyonantajien-tarkein-vastuullisuuden-osa-alue/>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2008). *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö.* Gaudeamus.

Kurittu, K. (2018). *Yritysvastuuraportointi: Kiinnostavan Viestinnän Käsikirja.* Alma Talent.

Kurittu, K. (2019). *Mitä vastuullisuus oikeastaan tarkoittaa juuri meidän yritykselle?*

<https://pro.almatalent.fi/article/mita-vastuullisuus-oikeastaan-tarcoittaa-juuri-meidan-yritykselle/9630>

Lapin ammattikorkeakoulu. (n.d.) *Strategia.* Haettu 20.10.2021 osoitteesta www.lapinamk.fi/strategia

Lapin ammattikorkeakoulu. (8.6.2021). *Lapin AMKin maine arvioitiin ammattikorkeakoulujen toiseksi parhaaksi* (tiedote). <https://www.lapinamk.fi/news/Lapin-AMKin-maine-arvioitiin-ammattikorkeakoulujen-toiseksi-parhaaksi/fuu3sfdb/a11fbf7a-73e6-49b6-a3f3-4d2475d07300>

Lapin ammattikorkeakoulu. (9.11.2021). *Lapin AMK kytki toimintansa YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin* (tiedote). <https://www.lapinamk.fi/news/Lapin-AMK-kytki-toimintansa-YKn-kestavan-kehityksen-tavoitteisiin/fuu3sfdb/97014383-3c67-419b-bc82-baf90e65c8a9>

- Lapin ammattikorkeakoulu. (2021). *Viisautta ja kestäviä valintoja*, Lapin AMKin vastuullisuusraportti 1/2021. <https://www.lapinamk.fi/fi/Esittely/Vastuullisuusraportti-kevat-2021>
- Lapin korkeakoulukonserni. (n.d.) *Luova edelläkävijä – Vastuullinen arktinen korkeakouluyhteisö*. Haettu 20.10.2021 osoitteesta www.luc.fi
- Laser J. (2021) The importance of vision statements for human resource management – functions of human resource management in creating and leveraging vision statements. *Strategic HR Review*, 20 (4), 145-14.
- Marjamäki, P. L. & Vuorio, J. (2021). *Viestinnän johtaminen: Strategiasta tuloksiin*. Alma Talent.
- Olkkonen, L. (2021). Vastuullisuusviestinnän laiti. *Näkökulma*. <https://viestijat.fi/vastuullisuusviestinnan-lait/#506ccb28>
- Onkila T., Mäkelä M. & Sarna B. (2021). Työntekijät vastuullisuuden sidosryhmänä – monimerkityksellisyys ja vastuullisuusviestinnän haasteet. Teoksessa V. Penttilä & K. Eräranta (toim.), *Vastuullinen viestintä* (ss. 108–122). Procom.
- Penttilä, V. & Eräranta, K. (2021). Vastuullisuusviestintä – Vastuullista viestintää? Teoksessa V. Penttilä & K. Eräranta (toim.), *Vastuullinen viestintä* (ss. 12–27). Procom.
- Poutanen P. & Laaksonen S-M. (2020). Strateginen taistelu faktoista. Teoksessa A-M. Huhtinen & E. Melgin (toim.), *Hallitsematon viestintä* (ss. 80–95). Procom.
- Rothauer D. (2018). *Vision & Strategy*. Birkhäuser.
- Sjöstedt, T. (26.2.2018), *Mitä nämä käsitteet tarkoittavat?* Sitra. <https://www.sitra.fi/artikkelit/mita-nama-kasitteet-tarkoittavat/>
- Vahtola, M. (2020). *Intohimona Brändit: Kolme Vuosikymmentä Brändien Parissa*. Docendo.
- Valtioneuvosto (2021). *Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta - Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa*. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Sivut/TuVM_1+2021.aspx

Valtioneuvosto (2021). *Hallituksen kestävyystiekartta*. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:42.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-682-2>

Valtioneuvoston kanslia. (n.d.) *Kestävän kehityksen toimikunta*. Haettu 15.11.2021 osoitteesta

<https://kestavakehitys.fi/toimikunta>